Ministerie van Asiel en Migratie

> Retouradres Postbus 20301 2500 EH Den Haag

Ministerie van Algemene Zaken
De Minister-President
t.a.v. H.W.M. Schoof
Bezuidenhoutseweg 73
2594 AW Den Haag

Cluster secretaris-generaal
Directie
Bestuursondersteuning
Afdeling Advies en
Stukkenstroom

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/ministeries/ministerie-van-asiel-en-migratie

Onze referentie
7029739

Uw referentie
2025-013261/9570704.

Bijlage(n)
1

Datum 19 december 2025
Betreft Beantwoording verzoek informateur

Geachte heer Schoof,

In reactie op het door u doorgeleide verzoek van de informateur tot informatie over een aantal vragen inzake het interpretatief protocol bij het EVRM. Zend ik u hierbij de verzochte informatie.

A.W.H. Bertram

Secretaris-Generaal

Cluster secretaris-generaal
Directie
Bestuursondersteuning
Afdeling Advies en
Stukkenstroom

Datum
19 december 2025

Onze referentie
7029739

Op verzoek van de Tweede Kamer en mede naar aanleiding van initiatieven in verscheidene lidstaten, wordt er een ambtelijke verkenning uitgevoerd naar de meest nuttige instrumenten voor het adresseren van de belangrijkste uitdagingen op het gebied van asiel- en migratie in relatie tot de verdragen. Dit ziet voor wat betreft het EVRM specifiek toe op de uitleg die wordt gegeven aan art. 3 en 8 EVRM. In dat kader is Nederland aangesloten bij de groep van gelijkgezinde lidstaten die zich inzet voor de aanscherping van het asiel- en migratiebeleid.

In navolging van de push van Denemarken, Italië en gelijkgezinde lidstaten, waaronder Nederland en België zijn er 10 december door de Raad van Europa met consensus van de 46 Raad van Europa lidstaten conclusies aangenomen. In deze conclusies wordt opdracht gegeven om tot een politieke verklaring te komen voor de ministeriële vergadering van het Comité van Ministers in Chisinau in mei 2026. Dit heeft in den brede tot doel om uitdagingen op het gebied van asiel en migratie in relatie tot het verbod op foltering en onmenselijke en vernederende behandeling (artikel 3 EVRM) en het recht op eerbiediging van familie- en gezinsleven en privéleven (artikel 8 EVRM) te adresseren. De Nederlandse inzet is er daarom op gericht dat deze verklaring de status van een zogenaamde interpretatieve verklaring in de zin van een "later tot stand gekomen overeenstemming tussen partijen met betrekking tot de uitlegging van het verdrag", in de zin van Artikel 31(3) van het Weens Verdragenverdrag krijgt. Dit is niet hetzelfde als een protocol. Een protocol bij een verdrag is een juridisch bindend document dat specifieke bepalingen verduidelijkt of wijzigingen bevat ten opzichte van het hoofdverdrag en wordt op dezelfde wijze vastgesteld als een verdrag. Aangezien de inzet is om juist de interpretatie van verdragsartikelen te beïnvloeden en aan te laten sluiten bij de actuele praktijk is de Nederlandse inzet als eerste gericht op een interpretatieve verklaring. Hiervoor is instemming van 46 lidstaten in de Raad van Europa noodzakelijk. Ook zonder deze vorm van consensus kan de verklaring worden aangenomen en invloed uitoefenen op de uitleg van het Verdrag, maar zal dit juridisch niet hetzelfde gewicht in de schaal leggen.

In navolging van bovenstaande, kan op grond van de initiële ambtelijke analyse alvast meer specifiek het volgende voorlopig worden geconcludeerd.

- Het Unierecht en de jurisprudentie van het HvJEU leggen de lat hoe de burgers te behandelen vaak hoger dan de mensenrechtelijke ondergrens, zoals deze in de rechtspraak van het EHRM is bepaald.
- Nationale rechters eisen een steeds uitgebreidere motivering voor afwijzingen van verblijfsaanvragen, zowel bij asielaanvragen als bij gezinshereniging, en stellen steeds vaker prejudiciële vragen aan het HvJEU.
- De keren dat het migratiebeleid de afgelopen jaren is gewijzigd n.a.v. rechterlijke oordelen, was dat met name n.a.v. nationale jurisprudentie (op grond van art. 3 en art. 8 EVRM) en jurisprudentie van het HvJEU (art. 3 EVRM). De wijzigingen in het migratiebeleid volgen uit een interpretatie van de verplichtingen die voortvloeien uit art. 3 en art. 8 EVRM (en de gelijkluidende bepalingen uit het EU-Grondrechtenhandvest) die naar ambtelijke inschatting verder gaat dan de ondergrenzen die het Europees Hof voor de Rechten van de Mens stelt en dan de Nederlandse beleidsmatige interpretaties.

Cluster secretaris-generaal
Directie
Bestuursondersteuning
Afdeling Advies en
Stukkenstroom

Datum
19 december 2025

Onze referentie
7029739

Om dit te adresseren lopen er momenteel drie institutionele sporen:

1. Nationaal: Er wordt verkend of nationale beleidskaders of aanpassing van wet- en regelgeving kunnen bijdragen aan het verder inkaderen van jurisprudentie. Naast de ambtelijke verkenning loopt bovendien een onderzoek bij Clingendael over de mogelijkheden tot het opvangen van meer asielzoekers buiten de EU en het afhandelen van asielverzoeken buiten het EU-grondgebied in relatie tot internationale verdragen.
2. Europees: Op EU-niveau wordt gewerkt aan aanpassing van de terugkeer wetgeving en het veilig derde land concept. Verder wordt in kaart gebracht of andere aanpassingen aan wet- en regelgeving op Europees niveau noodzakelijk zijn.
3. Raad van Europa: Naast het hierboven beschreven proces inzake de politieke verklaring is er in de conclusies van 10 december ook opdracht gegeven aan de Secretaris-Generaal om internationaal een dialoog te voeren over migratie. Wat betreft de dialoog is de Nederlandse inzet is erop gericht dat deze ertoe zal leiden dat jurisprudentie, bijvoorbeeld van het EU Hof van Justitie, meer in lijn wordt gebracht met uitspraken van het Europees Hof voor de Rechten van de Mens.